

(54)

**Sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych,
drobnoziarnistych odpadach żelazonośnych**

(43) Zgłoszenie ogłoszono:

28.01.2002 BUP 03/02

(45) O udzieleniu patentu ogłoszono:

31.12.2007 WUP 12/07

(73) Uprawniony z patentu:

Mittal Steel Poland Spółka Akcyjna, Katowice, PL

(72) Twórca(y) wynalazku:

Jacek Woliński, Kraków, PL

Czesław Balak, Kraków, PL

Wiesław Kaszewski, Kraków, PL

Marian Zimmer, Kraków, PL

Zygmunt Drzymała, Kraków, PL

Marek Hryniewicz, Kraków, PL

Edward Maćków, Kraków, PL

Jan Bocho, Kraków, PL

Stanisław Olszowski, Kraków, PL

Ryszard Łuczyński, Kraków, PL

Jerzy Kostro, Kraków, PL

- (57) 1. Sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach, polegający na mieszaniu odpadów żelazonośnych z lepiszczem a następnie prasowaniu w znanych prasach i sezonowaniu, **znamienny tym**, że na 100% wagowych szlamu konwertorowego dodaje się w czasie mieszania od 25 do 35% wagowych pyłu wielkopieczowego, a następnie do otrzymanej mieszaniny dodaje się melasę cukrową w ilości od 8 do 10% wagowych na 100% wagowych mieszanki, przy czym całość miesza się do uzyskania jednorodnej masy, suszy się do uzyskania wilgotności masy od 4,5 do 7% i formuje się brykiety, które sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres co najmniej 200 godzin, korzystnie w pomieszczeniu zadaszonym.

Opis wynalazku

Przedmiotem wynalazku jest sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach żelazonośnych, stanowiącego materiał wsadowy, zwłaszcza w procesach wielkopieczowym i/lub konwertorowym.

W wielu hutach produktami ubocznymi są drobnoziarniste odpady żelazonośne do których zalicza się szlamy żelazonośne czyste, pochodzące z mokrego oczyszczania spalin stalowni konwertorowej, i mokre osady z koryt zgrzeblowych spiekalni. Odpady te charakteryzują się dużą zawartością żelaza, znacznie przekraczającą 50%, i niewielkim stopniem zanieczyszczenia olejami, alkaliami, cynkiem i ołowiem. Składowane są selektywnie w stawach osadowych hut, a ich średnia wilgotność wynosi 41,8%, natomiast szlamy żelazonośne zanieczyszczone, do których zalicza się szlamy z mokrego oczyszczania gazów wielkopieczowych oraz szlamy z pieców poneutralizacyjnych ścieków kwaśnych zawierają ok. 15-40% żelaza i znaczne ilości składników niekorzystnych w procesach hutniczych takich jak cynk, alkalia, oleje. Składowane są w stawach osadowych hut.

Sposób utylizacji powyższych drobnoziarnistych odpadów żelazonośnych stwarza istotne problemy technologiczne i ekologiczne w hutnictwie.

Z opisu zgłoszeniowego nr P-327863 znany jest sposób otrzymywania brykietów do wielkiego pieca lub pieców stalowniczych, z materiałów odpadowych przemysłu hutniczego z dodatkiem melasy, na drodze brykietowania w znanych prasach. Sposób ten charakteryzuje się tym, że na 100% wagowych zendry dodaje się 5-30% wagowych osadów szlamów poszlifierskich oraz wprowadza się odpad z taśmowej maszyny rozlewniczej w ilości 10-23% wagowych, w przeliczeniu na suchą masę na 100% wagowych mieszanki zendry i osadów, po czym składniki suszy się. Następnie w czasie mieszania dodaje się melasę w ilości 4-7% wagowych w stosunku do masy zendry i osadów szlamów, po uzyskaniu jednorodnej masy o wilgotności 1-7% poddaje się brykietowaniu, a otrzymane brykiety sezonuje się.

Znany jest również z opisu zgłoszeniowego nr P-327866 sposób wytwarzania brykietów do wielkiego pieca lub pieców stalowniczych z materiałów odpadowych przemysłu hutniczego z dodatkiem melasy, na drodze brykietowania w znanych prasach, który charakteryzuje się tym, że na 100% wagowych zendry dodaje się 8-16% wagowych, w przeliczeniu na suchą masę, odpadu z taśmowej maszyny rozlewniczej, po czym składniki suszy się. Następnie w czasie mieszania dodaje się melasę w ilości 3-6% wagowych w stosunku do masy zendry, a po uzyskaniu jednorodnej masy o wilgotności 1-6% poddaje się ją brykietowaniu, a otrzymane brykiety sezonuje się.

Celem wynalazku jest opracowanie nowego kompozytu z zagospodarowaniem uwodnionych drobnoziarnistych odpadów żelazonośnych, który umożliwi odzysk żelaza w sposób ekonomicznie uzasadniony. Kompozyt ten będzie spełniał określone wymagania jako komponent wsadu wielkopieczowego i/lub konwertorowego, a sposób jego otrzymania jest prostszy, tańszy i pewniejszy oraz pozwoli na bieżące wykorzystanie odpadów w miejscu powstania, i ograniczy w ten sposób zanieczyszczenie środowiska naturalnego człowieka.

Nieoczekiwanie stwierdzona, że wymagane własności metalurgiczne i mechaniczne otrzymano, gdy wykorzystano do utworzenia kompozytu lepszycze dwuskładnikowe, z jednej strony melasę a z drugiej pył wielkopieczowy. Podstawowym warunkiem jedynie jest zachowanie właściwych proporcji w składzie mieszanki składowej oraz utrzymanie odpowiedniej wilgotności. Pył wielkopieczowy zawiera między innymi związki wapnia i krzemionkę, dlatego w obecności wody następuje trawienie zeszlonej krzemionki z wytworzeniem hydrofilowych krzemianów wapnia. Reakcji tej towarzyszy wzrost powierzchni właściwej materiału drobnoziarnistego, co sprzyja zlepianiu się jego cząstek. W wyniku utraty wody strukturalnej przez powstały na powierzchni ziaren krzemian wapnia, tworzą się trwałe i silne ich połączenia. Wzmacniają je dodatkowo cukrzany wapnia, które powstają w wyniku dodania melasy.

Sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach żelazonośnych, polegający na mieszaniu odpadów żelazonośnych z lepszyczem a następnie prasowaniu w znanych prasach i sezonowaniu, według wynalazku charakteryzuje się tym, że na 100% wagowych szlamu konwertorowego dodaje się w czasie mieszania od 25 do 35% wagowych pyłu wielkopieczowego. Do otrzymanej mieszaniny dozuje się melasę cukrową w ilości od 8 do 10% wagowych na 100% wagowych mieszanki. Całość miesza się do uzyskania jednorodnej masy, suszy się do wilgotności masy od 4,5 do 7% wagowych i formuje się brykiety, które sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres co najmniej 200 godzin, korzystnie w pomieszczeniu zadaszonym.

Według korzystnego wykonania wynalazku, stosuje się szlam konwertorowy o wilgotności od 2 do 5%.

Według innego korzystnego wykonania wynalazku, do mieszaniny dodaje się zendrę czystą w ilości do 15% wagowych na 100% wagowych mieszanki.

W innej wersji wykonania wynalazku sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach, polegający na mieszaniu odpadów żelazonośnych z lepiszczem a następnie prasowaniu w znanych prasach i sezonowaniu, według wynalazku charakteryzuje się tym, że na 100% wagowych szlamu konwertorowego dodaje się od 3 do 6% wagowych fluorku wapnia oraz od 25 do 35% wagowych pyłu wielkopieczowego. W trakcie mieszania do otrzymanej mieszaniny dozuje się melasę cukrową w ilości od 8 do 10% wagowych na 100% wagowych mieszanki. Ponownie całość miesza się intensywnie aż do uzyskania jednorodnej masy, a następnie suszy się do uzyskania wilgotności masy od 5 do 8% i formuje się brykiety, które sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres co najmniej 200 godzin, korzystnie w pomieszczeniu zadaszonym.

Według korzystnego wykonania wynalazku, stosuje się szlam konwertorowy o wilgotności od 2 do 5% i fluorek wapnia o wilgotności od 10 do 18%.

Według innego korzystnego wykonania wynalazku, do mieszaniny dodaje się zendrę czystą w ilości do 15% wagowych na 100% wagowych mieszanki.

Sposób według wynalazku charakteryzuje się wieloma zaletami. Umożliwia jego wykorzystanie w celu odzysku żelaza oraz poprawia efektywność gospodarki surowcami w hutnictwie. Ponadto, zmniejsza się zanieczyszczenie środowiska poprzez eliminację długotrwałego składowania drobnoziarnistych odpadów. Proponowany sposób zbrylania jest prosty w stosowaniu, nie wymaga dużej energii i pozwala na jednoczesne przygotowanie do utylizacji kilku rodzajów odpadów. Brykiety zawierające fluorek wapnia spełniają równocześnie trzy funkcje w procesie konwertorowym, a mianowicie; odsiarczanie kąpieli, upłynniają żużel oraz stanowią substytut złomu, natomiast dodatek zendry czystej wpływa korzystnie na własności mechaniczne otrzymanego produktu - otrzymuje się materiał o wyższej wytrzymałości mechanicznej.

P r z y k ł a d I

Szlam konwertorowy w ilości 100 kg i wilgotności 5% miesza się z 25 kg pyłu wielkopieczowego, po czym do otrzymanej mieszanki dodaje się zendrę czystą w ilości 15 kg. Nieprzerwanie mieszając dodaje się rozprawdzając równomiernie 10 kg melasy cukrowej, a następnie suszy się, aż do uzyskania jednorodnej sypkiej masy o wilgotności 7%. Z uzyskanej jednorodnej masy natychmiast formuje się pod ciśnieniem 35 MPa brykiety w prasie walcowej z siodłowym kształtem wgłębień. Otrzymane brykiety sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres 300 godzin, w pomieszczeniu zadaszonym.

P r z y k ł a d II

Szlam konwertorowy o wilgotności 2% i w ilości 100 kg miesza się z 5 kg fluorku wapnia o wilgotności 10% i 35 kg pyłu wielkopieczowego, po czym nieprzerwanie mieszając dodaje się rozprawdzając równomiernie 8 kg melasy cukrowej, a następnie suszy się, aż do uzyskania jednorodnej sypkiej masy o wilgotności 4,5%. Z uzyskanej jednorodnej masy formuje się pod ciśnieniem 46 MPa brykiety w prasie walcowej z siodłowym kształtem wgłębień. Otrzymane brykiety sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres 200 godzin w pomieszczeniu zadaszonym.

Dłuższe składowanie brykietów według wynalazku powoduje wyraźny wzrost ich wytrzymałości mechanicznej.

W sposobie według wynalazku użyto melasę cukrową o gęstości 70° Bx i składzie:

- 43,7% cukru,
- 17,6% związków organicznych,
- 8,7% popiołów lub związków nieorganicznych,
- 30% wody.

Otrzymany sposobem według wynalazku kompozyt charakteryzuje się wysoką trwałością, nie kruszy się podczas transportu i jest wodoodporny, bezpieczny ekologicznie i stanowi pełnowartościowy komponent wsadu hutniczego.

Niniejszy wynalazek przedstawiono w zalecanych przykładach wykonania, jednakże nie stanowi to jego ograniczenia do tego rozwiązania. Zakres wynalazku jest określony wyłącznie przez załączone do niego zastrzeżenia i ich równoważniki.

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach, polegający na mieszaniu odpadów żelazonośnych z lepiszczem a następnie prasowaniu w znanych prasach i sezonowaniu, **znamienny tym**, że na 100% wagowych szlamu konwertorowego dodaje się w czasie mieszania od 25 do 35% wagowych pyłu wielkopieczowego, a następnie do otrzymanej mieszaniny dodaje się melasę cukrową w ilości od 8 do 10% wagowych na 100% wagowych mieszanki, przy czym całość miesza się do uzyskania jednorodnej masy, suszy się do uzyskania wilgotności masy od 4,5 do 7% i formuje się brykiety, które sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres co najmniej 200 godzin, korzystnie w pomieszczeniu zadaszonym.

2. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że stosuje się szlam konwertorowy o wilgotności od 2 do 5%.

3. Sposób według zastrz. 1, **znamienny tym**, że do mieszaniny dodaje się zendrę czystą w ilości do 15% wagowych na 100% wagowych mieszanki.

4. Sposób wytwarzania kompozytu opartego na uwodnionych, drobnoziarnistych odpadach, polegający na mieszaniu odpadów żelazonośnych z lepiszczem a następnie prasowaniu w znanych prasach i sezonowaniu, **znamienny tym**, że na 100% wagowych szlamu konwertorowego dodaje się od 3 do 5% wagowych fluorku wapnia oraz od 25 do 35% wagowych pyłu wielkopieczowego, a następnie w trakcie mieszania do otrzymanej mieszaniny dodaje się melasę cukrową w ilości od 8 do 10% wagowych na 100% wagowych mieszanki, przy czym całość ponownie miesza się intensywnie aż do uzyskania jednorodnej masy, a następnie suszy się do uzyskania wilgotności masy od 5 do 8% i formuje się brykiety, które sezonuje się w temperaturze otoczenia przez okres co najmniej 200 godzin, korzystnie w pomieszczeniu zadaszonym.

5. Sposób według zastrz. 5, **znamienny tym**, że stosuje się szlam konwertorowy o wilgotności od 2 do 5%.

6. Sposób według zastrz. 5, **znamienny tym**, że stosuje się fluorek wapnia o wilgotności od 10 do 18%.

7. Sposób według zastrz. 5, **znamienny tym**, że do mieszaniny dodaje się zendrę czystą w ilości do 15% wagowych na 100% wagowych mieszanki.